

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการระงับของคดีอาญา¹

ศักดิ์โชติ ขวนสมบุญ²

จากการศึกษาประเด็นปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการระงับของคดีอาญา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทาง หลักการในการดำเนินคดีอาญาโดยผู้เสียหาย ทั้งในด้านการเริ่มต้นและการยุติในการดำเนินคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บุคคลซึ่งเป็นผู้เสียหายมีสิทธิและอำนาจที่จะดำเนินคดีอาญาตามที่กฎหมายกำหนด คือ อำนาจในการฟ้องคดีด้วยตนเอง ตามมาตรา 28(2) หรือการเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการตาม มาตรา 30 และการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนเพื่อให้ดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด ตามมาตรา 2 (7), 121 และ 122 ซึ่งได้กำหนดให้ผู้เสียหายเป็นผู้มีบทบาทเริ่มต้นคดีอาญาได้เอง เห็นได้จากตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 28 ได้ให้อำนาจพนักงานอัยการและผู้เสียหายมีสิทธิฟ้องคดีอาญาได้โดยหากผู้เสียหายได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดทางอาญา และประสงค์ดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำความผิดก็สามารถร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจรับคำร้องทุกข์เพื่อดำเนินการสอบสวนฟ้องร้องต่อไป หรือหากประสงค์จะฟ้องคดีเองก็สามารถฟ้องเองได้ภายในกำหนดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 95 และมาตรา 96 ส่วนในกรณีความผิดอันยอมความได้หรือความผิดต่อส่วนตัวนั้น การเริ่มต้นดำเนินคดีอาญาเป็นอำนาจของผู้เสียหายโดยเฉพาะที่จะตัดสินใจเริ่มต้นหรือยุติการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำความผิด หากผู้เสียหายไม่ประสงค์จะดำเนินคดีก็สามารถใช้สิทธิในการถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง หรือยอมความได้ การกระทำได้กล่าวว่าจะส่งผลให้สิทธิในการนำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไป ซึ่งจากการศึกษากรณีดังกล่าวเกี่ยวกับการระงับของคดีอาญายังพบปัญหาหลายประการ ซึ่งสรุปได้ ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาในการถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง หรือยอมความในความผิดต่อส่วนตัวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 35 วรรคสอง กำหนดให้การยอมความและการถอนฟ้องจะต้องกระทำก่อนคดีถึงที่สุดหากคดีดังกล่าวศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดไปแล้วมิอาจยอมความได้ ส่วนกรณีของการถอนคำร้องทุกข์นั้นแม้กฎหมายจะไม่ได้กำหนดระยะเวลาในการถอนคำร้องทุกข์ไว้แต่แนวคำพิพากษาศาลฎีกาก็ได้กำหนดไว้ให้ถอนคำร้องทุกข์ก่อนคดีถึงที่สุดเช่นเดียวกัน ซึ่งหากพิจารณาคดีที่สามารถยอมความ ถอนฟ้อง หรือถอนคำร้องทุกข์ที่ทำให้คดีอาญาระงับต้องเป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว เช่น ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ฉ้อโกง บุกรุก ยักยอก เป็นต้น เป็นคดีที่ผู้เสียหายสามารถใช้สิทธิทางแพ่งในการฟ้องเรียกค่าเสียหายได้ อีกทั้ง การยอมความ การถอนฟ้อง หรือการถอนคำร้องทุกข์ในคดีนั้น เกิดจากเจตจำนงของผู้เสียหายเป็นหลัก โดยรัฐเองเป็นผู้ให้อำนาจตัดสินใจในการยอมความถอนฟ้อง ถอนคำร้องทุกข์ได้

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการระงับของคดีอาญา โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ฐาตุร ศิริยุทธ์วัฒนา และคณะกรรมการสอบ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรนิติ เทพสุเมธานนท์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพรหม อินทรมพรมย์

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

แม้ว่าระบบการดำเนินคดีอาญา จะเป็นระบบการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ แต่มีข้อยกเว้นสำหรับความผิดบางฐานที่กฎหมายกำหนดให้เป็นความผิดอันยอมความได้ ผู้เสียหายย่อมเป็นผู้มีสิทธิเด็ดขาดในการตัดสินใจว่าจะดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดหรือไม่ ซึ่งในคดีความผิดต่อส่วนตัวนั้นการกระทำ ความผิดหนึ่งกรรมอาจมีผู้ได้รับความเสียหายหลายคน การที่ผู้ได้รับความเสียหายคนหนึ่งไปตกลงยอมความ ถอนคำร้องทุกข์ หรือถอนฟ้องในส่วนของคดีอาญาโดยถูกต้องตามกฎหมายนั้น ส่งผลให้สิทธิในการดำเนินคดีอาญาของผู้เสียหายคนอื่นที่ไม่ได้ยินยอมระงับด้วยหรือไม่ เห็นได้ว่าตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7246/2543 นั้น กรณีผู้เสียหายหลายคน มีผู้เสียหายคนใดคนหนึ่งได้ถอนคำร้องทุกข์ แต่มิได้ทำให้คดีอาญานั้นระงับไปทั้งคดี ซึ่งระงับไปเพียงส่วนของผู้เสียหายที่ได้ประสงค์ถอนคำร้องทุกข์เท่านั้น ผู้ศึกษาเห็นด้วยกับคำพิพากษาศาลฎีกาข้างต้น โดยเห็นว่าการประสงค์จะดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดหรือไม่นั้น ควรเป็นเจตนาของแต่ละบุคคล มิควรส่งผลถึงผู้เสียหายรายอื่น แต่เมื่อพิจารณาคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7832/2556 ซึ่งได้วางหลักให้กรณีผู้เสียหายหลายคน มีผู้เสียหายคนใดคนหนึ่งทำการถอนคำร้องทุกข์ ส่งผลให้คดีอาญานั้นระงับไปทั้งคดีเป็นอันส่งผลแก่ผู้เสียหายคนอื่น ๆ ด้วย ที่ไม่สามารถดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดได้อีก เนื่องจากคดีอาญานั้นได้ระงับไปตาม มาตรา 39 (2) จากการศึกษา ผู้ศึกษาเห็นว่า สิทธิในการนำคดีอาญามาฟ้องระงับไปหรือไม่ นั้นควรกำหนดเฉพาะให้เป็นสิทธิของผู้เสียหายแต่ละคน ไม่ควรให้มีผลถึงผู้เสียหายรายอื่น จึงควรมีการบัญญัติกฎหมายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการระงับของคดีอาญาของผู้เสียหายหลายคน

3. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการขอมความในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ กรณีผู้เยาว์เป็นผู้เสียหาย ผู้ที่มีอำนาจจัดการแทนผู้เยาว์คือ ผู้แทนโดยชอบธรรมโดยตามมาตรา 5(1) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งกฎหมายบัญญัติให้อำนาจผู้แทนโดยชอบธรรมสามารถกระทำการถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง และขอมความได้ตามมาตรา 39 (2) ประกอบมาตรา 3 และจากการศึกษาแนวคำพิพากษาสองฉบับวินิจฉัย

แตกต่างกันออกไปในเรื่องของอำนาจในการขอมความของผู้แทนโดยชอบธรรม ซึ่งคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 793/2557 วางหลักให้การขอมความนั้น ผู้แทนโดยชอบธรรมซึ่งมีอำนาจจัดการแทนนั้น ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เยาว์ และได้รับอนุญาตจากศาลในการขอมความตาม ป.พ.พ มาตรา 1574 (12) แต่คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 759/2562 วางหลักเรื่องการขอมความไว้ว่า ผู้มีอำนาจจัดการแทนสามารถขอมความในความผิดต่อส่วนตัวกรณีที่ผู้เยาว์เป็นผู้เสียหายได้ และส่งผลให้คดีระงับไปตามมาตรา 39 (2) ผู้ศึกษาเห็นว่าควรมีการคุ้มครองผู้เยาว์โดยการกระทำของผู้มีอำนาจจัดการแทนในกรณีถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง หรือขอมความนั้น จะกระทำได้อีกต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากศาลก่อน อีกทั้งกรณีดังกล่าวมีเพียงคำพิพากษาศาลฎีกาซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติเท่านั้น ไม่มีกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติในเรื่องขอบเขตการใช้อำนาจของผู้มีอำนาจจัดการแทนในการขอมความ และเมื่อคำพิพากษาศาลฎีกา 2 ฉบับ มีการวางหลักที่แตกต่างกัน จึงเป็นกรณีที่หาข้อยุติไม่ได้ และมีปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย

4. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับอายุความ

4.1 ปัญหากรณีที่ผู้เสียหายหลายคน

เมื่อพิจารณาอายุความร้องทุกข์ในคดีความผิดอันยอมความได้นั้น กฎหมายกำหนดให้ผู้เสียหายต้องดำเนินการร้องทุกข์ในกำหนดอายุความ 3 เดือน นับแต่รู้เรื่องและรู้ตัวผู้กระทำความผิด หรือกรณีที่มิได้ร้องทุกข์ตาม มาตรา 96 หากผู้เสียหายประสงค์จะนำคดีมาฟ้องต่อศาลเองต้องดำเนินการภายในกำหนดอายุความร้องทุกข์ ตามมาตรา 96 ในกรณีอายุความนั้นกฎหมายไทยมิได้กำหนดว่ากรณีมีผู้เสียหายหลายคน เจื่อนไปจะระงับคดีเรื่องอายุความร้องทุกข์หรืออายุความฟ้องคดีจะส่งผลอย่างไรต่อผู้เสียหายคนอื่นในคดีอันเป็นการกระทำความผิดกรรมเดียวกันนั้น เมื่อศึกษาแนวคำพิพากษาศาลฎีกาได้วางหลักไว้เป็นแนวทางเดียวกันว่า หากผู้เสียหายคนใดเป็นเหตุให้คดีขาดอายุความย่อมส่งผลถึงผู้เสียหายรายอื่นด้วย ดังเช่นคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 386/2551 และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3045/2537 ที่ได้วางหลักการวินิจฉัยไว้ว่า ในคดีที่มีผู้เสียหายหลายคน หากผู้เสียหายคนใดคนหนึ่งมิได้ร้องทุกข์ภายในกำหนดอายุความ 3 เดือน นับแต่รู้เรื่องและรู้ตัวผู้กระทำความผิด เป็นอันให้คดีอาญานั้นระงับไปทั้งคดี ส่งผลกระทบแก่ผู้เสียหายคนอื่นที่ต้องการใช้สิทธิในการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด ผู้ศึกษาเห็นว่า กรณีดังกล่าวควรมีการกำหนดให้อายุความนั้นเริ่มนับของแต่ละคน ซึ่งจากการศึกษากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 375 ของเยอรมนี พบว่า ในกรณีที่มิได้มีผู้ที่สามารถยื่นฟ้องได้หลายคนอายุความจะเริ่มนับของแต่ละคนแตกต่างกันออกไป ซึ่งเห็นได้ว่ากฎหมายอาญาเยอรมนีกำหนดให้อายุความนั้นเริ่มนับของแต่ละคน เป็นเรื่องเฉพาะตัวผู้เสียหายคนนั้นเท่านั้น ไม่กระทบไปถึงสิทธิในการดำเนินคดีของผู้เสียหายคนอื่น ซึ่งผู้เสียหายคนอื่นถ้าเพิ่งทราบเรื่องอายุความในการร้องทุกข์ก็จะแยกพิจารณาต่างหากออกไป

จากกฎหมายอาญาเยอรมนีและคำพิพากษาศาลฎีกาของประเทศไทยนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่า ควรนำกฎหมายเยอรมนีมาปรับใช้กับกฎหมายไทย โดยกำหนดให้การระงับของคดีเป็นเรื่องเฉพาะตัวของผู้เสียหายแต่ละคนแยกจากกัน ไม่ให้กระทบสิทธิในการดำเนินคดีอาญาของผู้เสียหายคนอื่นที่ยังอยู่ในอายุความร้องทุกข์ตามสิทธิของตนเองด้วย

4.2 ปัญหาระยะเวลาในการกำหนดอายุความ

บทบัญญัติเรื่องอายุความตามมาตรา 96 บัญญัติไว้ ในกรณีความผิดอันยอมความได้ ถ้าผู้เสียหายมีได้ร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ กฎหมายมีวัตถุประสงค์กำหนดระยะเวลาให้ผู้เสียหายได้ทำการร้องทุกข์ภายใน 3 เดือน ซึ่งหากพิจารณาถึงตัวบุคคล ผู้เสียหายในการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน บางครั้งผู้เสียหายนั้นไม่ได้มีความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายเพียงพอ และผู้เสียหายอาจจะมีฐานะค่อนข้างยากจน ไม่มีเงินในการเสียค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินการร้องทุกข์ได้ทันภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด หรือต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำมาหากิน ทำให้ไม่ได้เข้าถึงสิทธิที่ควรจะได้รับจากรัฐอย่างเต็มที่ บ่อยครั้งมากที่สุดที่เห็นแนวคำพิพากษายกฟ้องโจทก์ด้วยเหตุที่คดีโจทก์ขาดอายุความเพราะไม่ได้ดำเนินคดีภายในกำหนดเวลา 3 เดือน กรณีดังกล่าวจึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ผู้กระทำความผิดเมื่อกระทำความผิดแล้วพยายามเจรจาบอกกล่าวให้ผู้เสียหายรอกอย่ว่าตนจะทำการชดเชยค่าเสียหายจนผ่านพ้นระยะเวลา 3 เดือน เพื่อให้ตนหลุดพ้นความรับผิดชอบในส่วนอาญา

เมื่อพิจารณาการกำหนดระยะเวลาการร้องทุกข์ของกฎหมายอาญาประเทศญี่ปุ่น สำหรับกรณีที่ ต้องมีการแจ้งความร้องทุกข์นั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของญี่ปุ่น มาตรา 235 ได้กำหนดไว้ว่า การฟ้องคดีอาญาที่ต้องมีการร้องทุกข์นั้น จะต้องมีการร้องทุกข์ภายในกำหนด 6 เดือนนับแต่วันที่ผู้ร้องทุกข์ได้ทราบถึงผู้กระทำความผิด เพราะจะเป็นการไม่เหมาะสมที่จะให้ระยะเวลาในการดำเนินคดีหยุดชะงักไว้ชั่วคราวเป็นเวลานานในกรณีที่เป็นเรื่องของส่วนบุคคล เมื่อพิจารณาการกำหนดระยะเวลาของประเทศญี่ปุ่น เปรียบเทียบกับกฎหมายไทยแล้วพบว่า ประเทศญี่ปุ่นได้มีการกำหนดระยะเวลาในการร้องทุกข์ไว้ถึง 6 เดือน ซึ่งยาวนานกว่าของประเทศไทยที่กำหนดไว้เพียง 3 เดือน ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่า ระยะเวลา 6 เดือนเป็นระยะเวลาที่ผู้เสียหายสามารถเตรียมความพร้อมในการดำเนินคดี และศึกษากฎหมายเพื่อมิให้มีผลของการร้องทุกข์เป็นการร้องทุกข์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และป้องกันมิให้เป็นช่องทางแก่ผู้กระทำความผิดที่อาจใช้ประโยชน์จากระยะเวลา 3 เดือนในการพยายามเจรจาบอกกล่าวให้ผู้เสียหายรอกอย่ว่าตนจะทำการชดเชยค่าเสียหายจนผ่านพ้นระยะเวลา 3 เดือน เพื่อให้ตนหลุดพ้นความรับผิดชอบในส่วนอาญา จึงเห็นสมควรว่าควรนำระยะเวลาการร้องทุกข์ของกฎหมายอาญาประเทศญี่ปุ่นมาปรับใช้กับกฎหมายไทย

จากการศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการระงับของคดีอาญา ผู้ศึกษาพบว่ามีข้อเสนอแนะ คือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาในการถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง หรือยอมความในความผิดต่อส่วนตัว ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะแนวทาง โดยมีการวางหลักให้ผู้เสียหายสามารถถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง หรือยอมความได้ภายหลังคดีถึงที่สุดแล้ว โดยกำหนดเงื่อนไขในการถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง หรือยอมความ อย่างเช่น จะยอมความได้ก็ต่อเมื่อผู้เสียหายได้รับการเยียวยาแล้ว และการกระทำความผิดดังกล่าวมิได้ร้ายแรงอันเป็นภัยร้ายแก่สังคม เพื่อให้ผู้เสียหายได้ใช้สิทธิตามเจตนาของตนและให้โอกาสแก่ผู้กระทำความผิดได้รับโอกาสในการกลับตัวกลับใจ

2. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง และยอมความ กรณีที่ผู้เสียหายหลายคน ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะให้มีการบัญญัติมาตราเพิ่มเกี่ยวกับกรณีผู้เสียหายหลายคนอย่างชัดเจนไว้ในประมวลวิธีพิจารณาความอาญา โดยวางหลักไว้ ดังนี้

“มาตรา... ผู้มีอำนาจฟ้องหลายคน

(1) ในกรณีที่ผู้เสียหายหลายคนมีสิทธิฟ้องร้องดำเนินคดีด้วยตนเองได้ในความผิดอาญาอันเป็นการกระทำความผิดกรรมเดียวกัน บุคคลแต่ละคนย่อมมีอิสระต่อการใช้ในการใช้สิทธิดังกล่าว

(2) ในกรณีที่ผู้เสียหายหลายคน มีสิทธิในการถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้องหรือยอมความในคดีของตนเองในความผิดอาญาอันเป็นการกระทำความผิดกรรมเดียวกัน บุคคลแต่ละคนย่อมมีอิสระต่อการในการใช้สิทธิดังกล่าว”

โดยวางหลักให้ผู้เสียหายแต่ละคนมีอำนาจในการฟ้องคดีเป็นอิสระจากกัน ซึ่งเมื่อผู้เสียหายแต่ละคนมีอำนาจอิสระที่จะตัดสินใจเริ่มต้นดำเนินคดีอาญาแก่ผู้เสียหาย ดังนั้น หากกรณีที่ผู้เสียหายคนหนึ่งไม่พอใจที่จะดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิด และได้ดำเนินการถอนคำร้องทุกข์ สิทธิในการถอนคำร้องทุกข์ของผู้เสียหายแต่ละคนก็ย่อมต้องพิจารณาแยกกันไป หากมีผู้เสียหายหลายคน ทุกคนที่เป็นผู้เสียหายต้องตกลงด้วยในเงื่อนไขระงับคดีอาญานั้น ๆ สิทธินำคดีอาญามาฟ้องจึงจะระงับลงทั้งคดี หากไม่เป็นเช่นนั้น สิทธินำคดีอาญามาฟ้องจะระงับไปเฉพาะผู้เสียหายรายที่ตกลงด้วยเท่านั้น

3. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการยอมความในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงกฎหมาย ให้มีบัญญัติในเรื่องของขอบเขตการใช้อำนาจของผู้แทนโดยชอบธรรมในการจัดการแทนผู้เยาว์ ซึ่งวางหลักให้การถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง และยอมความจะกระทำได้อีกต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากผู้เยาว์ และได้รับอนุญาตจากศาล เพื่อให้ผู้เสียหายที่แท้จริงได้รับความคุ้มครองสิทธิอย่างสูงสุดตามกฎหมาย และได้ดำเนินคดีไปโดยเจตนาที่แท้จริงของผู้เสียหาย

4. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับอายุความ

4.1 ปัญหากรณีที่ผู้เสียหายหลายคน ผู้ศึกษาขอเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงกฎหมายไทย มิให้กำหนดให้กรณีผู้เสียหายหลายคนเงื่อนไขในการระงับคดีเรื่องอายุความร้องทุกข์ หรืออายุความฟ้องคดีจะส่งผลแก่ผู้เสียหายทุกคน โดยมีการบัญญัติกฎหมายดังกล่าวไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย ผู้เขียนขอเสนอให้มีการบัญญัติกฎหมายไทย ดังนี้

มาตรา 96/1 ผู้มีอำนาจฟ้องหลายคน

(1) ในกรณีที่ผู้เสียหายหลายคนมีสิทธิร้องทุกข์ด้วยตนเองได้ในความผิดอาญาอันเป็นการกระทำความผิดกรรมเดียวกัน บุคคลแต่ละคนย่อมมีอิสระต่อการในการใช้สิทธิดังกล่าว

โดยวางหลักให้ผู้เสียหายแต่ละคนมีอำนาจในการฟ้องคดีเป็นอิสระจากกัน ซึ่งเมื่อผู้เสียหายแต่ละคนมีอำนาจอิสระที่จะตัดสินใจเริ่มต้นดำเนินคดีอาญาแก่ผู้เสียหาย ดังนั้น หากกรณีที่ผู้เสียหายคนหนึ่ง

ได้กระทำการใด ๆ ไปให้ส่งผลเฉพาะผู้เสียหายคนนั้น โดยให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องคงระงับไปเฉพาะผู้เสียหายรายนั้นที่ได้ดำเนินกระบวนการไปตามกฎหมายเท่านั้น

4.2 ปัญหาระยะเวลาในการกำหนดอายุความ

ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าวคือ ควรกำหนดอายุความให้มีระยะเวลาเพิ่มขึ้นจาก 3 เดือน โดยนำอายุความของประเทศญี่ปุ่นมาประกอบการพิจารณาแนวทางการแก้ปัญหา ซึ่งเมื่อพิจารณาการกำหนดระยะเวลาฟ้องทุกข์ของกฎหมายอาญาประเทศญี่ปุ่น สำหรับกรณีที่ต้องมีการแจ้งความร้องทุกข์นั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของญี่ปุ่น มาตรา 235 ได้กำหนดไว้ว่า การฟ้องคดีอาญาที่ต้องมีคำร้องทุกข์นั้น จะต้องมีการร้องทุกข์ภายในกำหนด 6 เดือนนับแต่วันที่ผู้ร้องทุกข์ได้ทราบถึงผู้กระทำความผิด ซึ่งยาวนานกว่าของประเทศไทยที่กำหนดไว้เพียง 3 เดือน ซึ่งผู้ศึกษาจึงขอเสนอให้ระยะเวลา 6 เดือนเป็นอายุความในการร้องทุกข์ โดยเป็นระยะเวลาที่ผู้เสียหายสามารถเตรียมความพร้อมในการดำเนินคดี และศึกษากฎหมายเพื่อมิให้มีผลของการร้องทุกข์เป็นการร้องทุกข์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และป้องกันมิให้เป็นช่องทางแก่ผู้กระทำความผิดที่อาจใช้ประโยชน์จากระยะเวลา 3 เดือนในการพยายามเจรจาบอกกล่าวให้ผู้เสียหายรอคอยว่าตนจะทำการชดเชยค่าเสียหายจนผ่านพ้นระยะเวลา 3 เดือน เพื่อให้ตนหลุดพ้นความรับผิดในส่วนอาญา จึงเห็นสมควรว่า ควรนำระยะเวลาฟ้องทุกข์ของกฎหมายอาญาประเทศญี่ปุ่นมาปรับใช้กับกฎหมายไทย โดยมีการแก้ไขในบทบัญญัติมาตรา 96 แห่งประมวลกฎหมายอาญา จากที่บัญญัติว่า

“มาตรา 96 ภายใต้บังคับมาตรา 95 ในกรณีความผิดอันยอมความได้ ถ้าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ”

แก้ไขในเรื่องของระยะเวลาฟ้องทุกข์ เป็น

“มาตรา 96 ภายใต้บังคับมาตรา 95 ในกรณีความผิดอันยอมความได้ ถ้าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายในหกเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ”

ผู้เขียนเห็นว่าระยะเวลาดังกล่าวเหมาะสมกับประเทศไทย จากเหตุผลที่กล่าวไว้ข้างต้น เพื่อให้ผู้เสียหายได้เตรียมพร้อมและใช้สิทธิของตนที่พึงมีอย่างเต็มที่

เอกสารอ้างอิง

คณิต ฅ นคร. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. พิมพ์ครั้งที่ 7, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2549.

สง่า ดวงอัมพร. คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยผู้เสียหายและหลักการสอบสวนคดีความ
ผิดต่อส่วนตัวพร้อมตัวอย่างและคำพิพากษาศาลฎีกา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บริษัท เค.
พี.พรีนติ้ง จำกัด, 2551.

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1. พิมพ์ครั้งที่ 10, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
สยามพรีนติ้ง(ประเทศไทย), 2551.

หยุด แสงอุทัย. กฎหมายอาญา ภาค 1. พิมพ์ครั้งที่ 20, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2551.